

อุตสาหกรรมและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

1. ข้อมูลพื้นฐานอุตสาหกรรมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.1 ความสำคัญของข้าวโพดต่อภาคเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของจีน

ข้าวโพด (Corn; 玉米) เป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเป็นวัตถุดิบหลักสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยจีนเป็นทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ใช้ข้าวโพดเพื่อการผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ที่สุดของโลก

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทของจีน (Ministry of Agriculture and Rural Affairs: MARA) และกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) พบว่า ข้าวโพดคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 65 - 67% ของวัตถุดิบธัญพืชที่ใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ โดยเฉพาะอาหารสุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ โคเนื้อ และโคนม

ในปี 2568 จีนมีผลผลิตอาหารสัตว์อุตสาหกรรมรวมประมาณ 342 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.6 จากปีก่อนหน้า โดยอาหารสุกรคิดเป็นร้อยละ 47 และอาหารสัตว์ปีกคิดเป็นร้อยละ 39 ของการผลิตทั้งหมด ส่งผลให้ข้าวโพดยังคงเป็นวัตถุดิบหลักที่มีความต้องการใช้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์แล้วข้าวโพดยังเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูป ได้แก่ แป้งข้าวโพด (Corn Starch) กลูโคสไซรัป เอทานอลเชื้อเพลิง กรดอะมิโน ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Bio-based Materials) อุตสาหกรรมยาและเวชภัณฑ์

รัฐบาลจีนจึงกำหนดให้ข้าวโพดเป็นหนึ่งในสินค้าเกษตรยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหาร (Food Security) โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตภายในประเทศมากกว่าการพึ่งพาการนำเข้า

1.2 แหล่งผลิตข้าวโพดที่สำคัญของจีน

พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดของจีนกระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่มีการผลิตเชิงการค้ากระจุกตัวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศและดินเหมาะสมต่อการเพาะปลูก

พื้นที่ผลิตข้าวโพดที่สำคัญของจีน		
ลำดับ	มณฑล	ลักษณะเด่น
1	เฮยหลงเจียง	แหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของประเทศ
2	จี๋หลิน	ผลผลิตต่อไร่สูง
3	เหลียวหนิง	ฐานการผลิตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4	มองโกเลียใน	พื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่
5	เหอหนาน	แหล่งผลิตสำคัญภาคกลาง
6	ซานตง	ใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปจำนวนมาก
7	เหอเป่ย์	ผลิตเพื่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์
8	ซานซี	พื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

พื้นที่ดังกล่าวคิดเป็นกว่าร้อยละ 70 ของผลผลิตข้าวโพดทั้งประเทศ และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจีนผ่านโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร และการใช้เมล็ดพันธุ์ดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Engineered Corn: GE Corn)

1.3 สถานการณ์การผลิตข้าวโพดของจีน

แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดของจีนจะไม่ได้เพิ่มขึ้นมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่ผลผลิตรวมยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ (Yield Improvement) มากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูก ข้อมูลจาก USDA ระบุว่า ผลผลิตข้าวโพดของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องดังนี้

ปีการผลิต	ผลผลิต (ล้านตัน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
MY2024/25	294.9	-
MY2025/26	301.2	+2.1%
MY2026/27 (คาดการณ์)	305.0	+1.3%

การเพิ่มขึ้นของผลผลิตเกิดจาก

- 1) การส่งเสริมเมล็ดพันธุ์ดัดแปลงพันธุกรรม (GE Corn)
- 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำและปุ๋ย
- 3) การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่
- 4) การปรับปรุงพันธุ์ให้ทนแล้งและให้ผลผลิตสูง
- 5) นโยบายรัฐบาลที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตธัญพืช

รัฐบาลจีนตั้งเป้าหมายให้ผลผลิตธัญพืชของประเทศเพิ่มเป็นประมาณ 700 ล้านตันต่อปีภายในปี 2573 โดยข้าวโพดเป็นพืชหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

1.4 โครงสร้างการใช้ข้าวโพดภายในประเทศ

จีนใช้ข้าวโพดในหลายภาคส่วน แต่การใช้หลักยังคงอยู่ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

สัดส่วนการใช้ข้าวโพดของจีน	
ประเภทการใช้	สัดส่วนโดยประมาณ
อาหารสัตว์	65 - 67%
อุตสาหกรรมแปรรูป	26%
อาหารและเมล็ดพันธุ์	7 - 9%

ในปีการผลิต MY2026/27 คาดว่าจีนจะใช้ข้าวโพดรวมประมาณ 323 ล้านตัน โดยใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ประมาณ 241 ล้านตัน หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 75 ของการบริโภครวม ขณะที่การใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปยังคงเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมอาหาร

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า จีนกำลังปรับเปลี่ยนนโยบายจากการพึ่งพาการนำเข้ามาเป็นการเพิ่มศักยภาพการผลิตภายในประเทศอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ผ่านเทคโนโลยีการเกษตร การใช้เมล็ดพันธุ์ดัดแปลงพันธุกรรม และการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่งผลให้ผลผลิตข้าวโพดของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกจะไม่ได้ขยายตัวมากนัก

ในระยะยาว นโยบายดังกล่าวจะช่วยลดความจำเป็นในการนำเข้าข้าวโพดจากต่างประเทศ และเพิ่มความมั่นคงด้านวัตถุดิบอาหารสัตว์ของจีน ขณะเดียวกันยังช่วยสร้างเสถียรภาพด้านราคาภายในประเทศ และลดผลกระทบจากความผันผวนของตลาดโลก ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางอาหารของรัฐบาลจีน

2. สถานการณ์การนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 นโยบายการนำเข้าข้าวโพดของจีน

รัฐบาลจีนกำหนดให้ข้าวโพดเป็นสินค้าเกษตรที่อยู่ภายใต้ระบบ Tariff Rate Quota (TRQ) เพื่อควบคุมปริมาณการนำเข้าและรักษาเสถียรภาพราคาผลผลิตภายในประเทศ โดยระบบดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการใช้ภายในประเทศกับการคุ้มครองรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด ปัจจุบันจีนกำหนดโควตาภาษีนำเข้าข้าวโพดไว้ที่ 7.2 ล้านตันต่อปี และในปี 2569 ได้มีการปรับเพิ่มเป็นประมาณ 7.5 ล้านตันต่อปี เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การจัดสรรโควตาดำเนินการโดยกระทรวงพาณิชย์จีน (Ministry of Commerce: MOFCOM) ซึ่งจะจัดสรรให้แก่รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ได้แก่ บริษัท COFCO Group, บริษัท Sinograin, ผู้ผลิตอาหารสัตว์รายใหญ่ และบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

การนำเข้าภายใต้โควตาจะเสียภาษีนำเข้าเพียงร้อยละ 1 ขณะที่การนำเข้านอกโควตาจะเสียภาษีสูงถึงร้อยละ 65 ทำให้การนำเข้านอกโควตาแทบไม่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

2.2 พิกัดศุลกากรสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจีนใช้พิกัดศุลกากร (HS Code) และรหัส CIQ ดังต่อไปนี้

ประเภท	HS Code	CIQ Code	ภาษีนำเข้า	VAT
นำเข้าภายใต้โควตา	1005900001	1005900001.103	1%	9%
นำเข้านอกโควตา	1005900090	1005900090.103	65%	9%

ผู้นำเข้าจะต้องมีใบรับรองโควตาภาษีนำเข้า (TRQ Certificate) พร้อมทั้งผ่านการตรวจสอบด้านกักกันพืชจากสำนักงานศุลกากรแห่งชาติดังจีน (General Administration of Customs of China: GACC)

2.3 ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดย้อนหลัง 3 ปี

ในช่วงปี 2566 - 2568 ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดของจีนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2568 ที่ลดลงเหลือเพียง 2.65 ล้านตัน ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดในรอบหลายปี

ปี	ปริมาณนำเข้า (ล้านตัน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2566 (2023)	27.12	-
2567 (2024)	13.64	-49.7%
2568 (2025)	2.65	-80.8%

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2566 พบว่าการนำเข้าข้าวโพดของจีนลดลงรวมมากกว่าร้อยละ 90 ภายในระยะเวลาเพียงสองปี

2.4 ปัจจัยที่ทำให้การนำเข้าลดลง

การลดลงของการนำเข้าข้าวโพดมีสาเหตุสำคัญ ดังนี้

- 1) ผลผลิตข้าวโพดภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 2) ราคาข้าวโพดภายในประเทศอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้
- 3) รัฐบาลจีนลดการพึ่งพาการนำเข้าธัญพืชเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- 4) การระบายสต็อกข้าวโพดของภาครัฐเข้าสู่ตลาด
- 5) การควบคุมการนำเข้าภายใต้ระบบโควตาภาษี (TRQ)

ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้การนำเข้าข้าวโพดกลับมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปริมาณโควตาที่รัฐบาลกำหนดแตกต่างจากช่วงปี 2563 - 2566 ที่จีนมีการนำเข้าปริมาณสูงกว่าระดับโควตาอย่างมีนัยสำคัญ

2.5 โครงสร้างประเทศผู้ส่งออกข้าวโพดมายังจีน

ในปี 2568 ประเทศบราซิลยังคงเป็นผู้ส่งออกข้าวโพดรายใหญ่ที่สุดของจีน โดยมีส่วนแบ่งตลาดมากกว่า ร้อยละ 60 รองลงมา ได้แก่ รัสเซีย เมียนมา และยูเครน

ประเทศ	ปริมาณ (ล้านตัน)	ส่วนแบ่งตลาด
บราซิล	1.607	60.7%
รัสเซีย	0.444	16.8%
เมียนมา	0.288	10.9%
ยูเครน	0.231	8.7%
ลาว	0.043	1.6%
สหรัฐอเมริกา	0.020	น้อยกว่า 1%

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า จีนมีแนวโน้มกระจายแหล่งนำเข้าเพื่อลดการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะการเพิ่มสัดส่วนการนำเข้าจากบราซิล รัสเซีย และประเทศเพื่อนบ้าน

แม้ว่าความต้องการใช้ข้าวโพดของจีนยังคงอยู่ในระดับสูง แต่รัฐบาลจีนเลือกใช้นโยบายเพิ่มผลผลิตภายในประเทศควบคู่กับการควบคุมการนำเข้าผ่านระบบ TRQ ส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าลดลงอย่างชัดเจน ในระยะยาว คาดว่าจีนจะยังคงรักษาการนำเข้าให้อยู่ภายในกรอบโควตา พร้อมทั้งกระจายแหล่งนำเข้าจากประเทศ ที่มีความมั่นคงด้านอุปทานและต้นทุนการแข่งขันสูง เช่น บราซิล รัสเซีย และประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะเดียวกัน การใช้สินค้าทดแทน เช่น ข้าวฟ่าง ข้าวบาร์เลย์ และมันสำปะหลัง จะยังคงมีบทบาทสำคัญในการรักษา เสถียรภาพของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของจีน

3. การวิเคราะห์โครงสร้างการนำเข้าข้าวโพดของจีนและประเทศคู่ค้าหลัก

3.1 ภาพรวมโครงสร้างการนำเข้า

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จีนได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการนำเข้าข้าวโพดอย่างมีนัยสำคัญ จากเดิมที่พึ่งพาสหรัฐอเมริกาและยูเครนเป็นหลัก มาเป็นการกระจายแหล่งนำเข้าสู่ประเทศที่มีศักยภาพด้านการผลิตและมีต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้มากกว่า โดยเฉพาะบราซิล รัสเซีย และประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชีย

การปรับเปลี่ยนดังกล่าวเป็นผลจากนโยบายด้านความมั่นคงอาหารของรัฐบาลจีนซึ่งมุ่งลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่ง และสร้างความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานวัตถุดิบอาหารสัตว์

ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดของจีนแยกรายประเทศ (ปี 2566 – 2568)				
ประเทศ	2566 (ตัน)	2567 (ตัน)	2568 (ตัน)	ส่วนแบ่งตลาดปี 2568
บราซิล	12,805,776	6,465,579	1,607,202	60.7%
รัสเซีย	294,467	155,385	444,002	16.8%
เมียนมา	381,244	178,109	287,961	10.9%
ยูเครน	5,512,788	4,514,652	231,095	8.7%
ลาว	69,771	76,638	43,166	1.6%
สหรัฐอเมริกา	7,144,211	2,072,515	20,065	<1%

3.2 บราซิล: ประเทศผู้ส่งออกอันดับหนึ่ง

บราซิลเป็นแหล่งนำเข้าข้าวโพดที่สำคัญที่สุดของจีนนับตั้งแต่จีนอนุญาตให้นำเข้าข้าวโพดจากบราซิล ในปี 2565 โดยในปี 2568 บราซิลครองส่วนแบ่งตลาดถึง 60.7% ปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่

- ผลผลิตข้าวโพดปริมาณมาก
- ราคาที่สามารถแข่งขันได้
- คุณภาพเหมาะสมกับการผลิตอาหารสัตว์
- ความร่วมมือด้านการค้าระหว่างจีนและบราซิลที่เพิ่มขึ้น

บราซิลจึงมีแนวโน้มรักษาสถานะประเทศผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของจีนในระยะกลาง

3.3 รัสเซีย: แหล่งนำเข้าที่มีบทบาทเพิ่มขึ้น

การนำเข้าจากรัสเซียเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะผ่านการค้าทางบกบริเวณชายแดนภาคตะวันออก เฉียงเหนือของจีน ข้อได้เปรียบของรัสเซีย ได้แก่

- ระยะทางขนส่งสั้น
- ต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำ
- มีการผลิตข้าวโพดที่ไม่ใช่พืชดัดแปลงพันธุกรรม (Non-GMO) ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้ผลิตอาหารสัตว์บางกลุ่ม

รัฐบาลจีนยังมีแนวโน้มสนับสนุนการค้ากับรัสเซียมากขึ้น ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ

3.4 เมียนมาและลาว

เมียนมาและลาวเป็นแหล่งนำเข้าที่มีบทบาทในตลาดชายแดน โดยเฉพาะการค้าผ่านมณฑลยูนนาน และเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง การนำเข้าจากสองประเทศดังกล่าวมีข้อดี คือ

- ระยะทางขนส่งสั้น
- ใช้ต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำ
- สามารถจัดส่งได้รวดเร็ว
- เหมาะสำหรับโรงงานอาหารสัตว์ในภาคตะวันตกและภาคใต้ของจีน

แม้ว่าปริมาณจะไม่มากเมื่อเทียบกับบราซิล แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระยะยาว

3.5 สหรัฐอเมริกา

ในอดีตสหรัฐอเมริกาเคยเป็นผู้ส่งออกข้าวโพดรายใหญ่ของจีน โดยในปี 2566 มีการส่งออกกว่า 7.14 ล้านตัน คิดเป็นประมาณร้อยละ 26 ของการนำเข้าทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ภายในปี 2568 ปริมาณการส่งออก ลดลงเหลือเพียง 20,065 ตัน หรือมีส่วนแบ่งตลาดต่ำกว่าร้อยละ 1 สาเหตุสำคัญ ได้แก่

- ความตึงเครียดทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ
- การกระจายความเสี่ยงด้านแหล่งนำเข้าของจีน
- การแข่งขันด้านราคาจากบราซิล
- นโยบายลดการพึ่งพาสินค้าเกษตรจากประเทศเดียว

3.6 ยูเครน

ก่อนเกิดความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ยูเครนเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกข้าวโพดรายสำคัญของจีน อย่างไรก็ตาม สงครามส่งผลกระทบต่อการผลิต การขนส่ง และต้นทุนโลจิสติกส์ ทำให้ปริมาณการส่งออกมายังจีน ลดลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ายังคงมีบทบาทในฐานะผู้ส่งออกสำคัญของตลาดโลก

3.7 ไทย

ประเทศไทยไม่ใช่แหล่งนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลักของจีน โดยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2566 - 2568) ปริมาณการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทยไปยังจีนมีน้อย จากสถิติของศุลกากรจีน ในปี 2568 จีนนำเข้าข้าวโพดจากประเทศไทยรวมประมาณ 64,800 ตัน คิดเป็นประมาณ 1.8% ของปริมาณการนำเข้าข้าวโพดทั้งหมดของจีน อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังกล่าวเป็น ปริมาณข้าวโพดทุกประเภท ไม่ได้ระบุเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จึงคาดว่าปริมาณที่ใช้เป็นอาหารสัตว์มีสัดส่วนไม่มาก

3.8 การกระจายความเสี่ยงด้านแหล่งนำเข้า

จีนไม่ได้มุ่งลดการนำเข้าเพียงอย่างเดียว แต่ยังดำเนินนโยบาย Diversification of Supply Sources หรือ การกระจายแหล่งนำเข้า เพื่อลดความเสี่ยงจากปัจจัยด้านภูมิรัฐศาสตร์ ภัยธรรมชาติ และความผันผวนของตลาดโลก โดยแนวทางดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) เพิ่มการนำเข้าจากบราซิล
- 2) ขยายการค้ากับรัสเซีย
- 3) ส่งเสริมการนำเข้าผ่านชายแดนจากเมียนมาและลาว
- 4) ลดการพึ่งพาสหรัฐอเมริกา
- 5) ส่งเสริมการผลิตภายในประเทศควบคู่กับการบริหารสต็อก

โครงสร้างการนำเข้าข้าวโพดของจีนในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหารอย่างชัดเจน โดยรัฐบาลจีนมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการเพิ่มผลผลิตภายในประเทศกับการกระจายแหล่งนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงด้านอุปทานและความผันผวนของตลาดโลก

ในระยะยาว บราซิลมีแนวโน้มรักษาสถานะประเทศผู้ส่งออกหลัก ขณะที่รัสเซีย เมียนมา และลาว จะมีบทบาทเพิ่มขึ้นจากความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ส่วนการนำเข้าจากสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ หากนโยบายด้านการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศยังไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับประเทศไทย แม้จะไม่ได้เป็นผู้ส่งออกข้าวโพดไปยังจีนแต่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการนำเข้าของจีนเป็นสัญญาณสำคัญที่ควรติดตาม เนื่องจากอาจส่งผลต่อทิศทางการนำเข้าสินค้าเกษตรอื่น ๆ และวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออกในอนาคต

4. การกำกับดูแลการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจีน และแนวโน้มตลาด

4.1 มาตรการกำกับดูแลการนำเข้า

รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของศัตรูพืชและโรคจากต่างประเทศ รวมทั้งรักษาคุณภาพและความปลอดภัยของวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ใช้ภายในประเทศ โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่

- 1) สำนักงานศุลกากรแห่งชาติจีน: General Administration of Customs of China (GACC) ทำหน้าที่กำกับดูแลการนำเข้า ตรวจสอบคุณภาพสินค้า และดำเนินมาตรการกักกันพืช
- 2) กระทรวงเกษตรและกิจการชนบทจีน: Ministry of Agriculture and Rural Affairs (MARA) รับผิดชอบการอนุญาตสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (GMO) และกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยชีวภาพ
- 3) กระทรวงพาณิชย์จีน: Ministry of Commerce (MOFCOM) ทำหน้าที่จัดสรรโควตาภาษีนำเข้า (TRQ)

การนำเข้าข้าวโพดทุกล็อตต้องผ่านการตรวจสอบตามกฎหมายของจีน และจะได้รับอนุญาตให้นำเข้าได้ต่อเมื่อเป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืช

4.2 เอกสารที่ผู้นำเข้าต้องจัดเตรียม

ผู้นำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้องยื่นเอกสารสำคัญ ได้แก่

- 1) ใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate)
- 2) หนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)
- 3) หนังสือรับรองการเป็นหรือไม่เป็นพืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMO Declaration)
- 4) หนังสือรับรองความปลอดภัยของพืชดัดแปลงพันธุกรรมจาก MARA (กรณีเป็นสินค้า GMO)
- 5) หนังสือรับรองโควตาภาษีนำเข้า (Tariff Rate Quota Certificate)

เมื่อสินค้าถึงด่านนำเข้า GACC จะดำเนินการตรวจสอบเอกสาร ตรวจสอบตัวอย่างสินค้าและตรวจสอบการปนเปื้อนของศัตรูพืช เมล็ดวัชพืช สารพิษจากเชื้อรา และสารตกค้างอื่นๆ ก่อนอนุญาตให้เข้าสู่ตลาดจีน

4.3 รูปแบบการนำเข้า

การนำเข้าข้าวโพดของจีนแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบหลัก ได้แก่

- 1) การนำเข้าทั่วไป (General Trade) เป็นรูปแบบหลักของการนำเข้าข้าวโพด โดยผู้นำเข้าจะต้องได้รับการจัดสรรโควตาภาษีนำเข้า (TRQ) จากกระทรวงพาณิชย์จีน และเสียภาษีในอัตราร้อยละ 1 ภายใต้อัตรา
- 2) การค้าชายแดน (Border Trade) เป็นการนำเข้าปริมาณไม่มากผ่านด่านชายแดน โดยเฉพาะจากรัสเซีย เมียนมา และลาว เพื่อป้อนโรงงานอาหารสัตว์ในพื้นที่ใกล้ชายแดน ลดต้นทุนด้านการขนส่ง และเพิ่มความคล่องตัวในการจัดหาวัตถุดิบ

4.4 การใช้วัตถุดิบทดแทนข้าวโพด

ในช่วงที่การนำเข้าข้าวโพดลดลง จีนได้เพิ่มการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่นทดแทน เพื่อรักษาเสถียรภาพของอุตสาหกรรมปศุสัตว์

ชนิดสินค้า	ปริมาณนำเข้า
ข้าวฟ่าง (Sorghum)	5.53 ล้านตัน
ข้าวบาร์เลย์ (Barley)	10.25 ล้านตัน
มันสำปะหลังแห้ง (Cassava Chips)	เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
รำข้าวและผลพลอยได้จากข้าวสาลี	เพิ่มขึ้น

ข้าวฟ่างและข้าวบาร์เลย์เป็นวัตถุดิบที่สามารถใช้ทดแทนข้าวโพดได้โดยตรง ในสูตรอาหารสัตว์ ขณะที่มันสำปะหลังแห้งเป็นแหล่งพลังงานที่มีต้นทุนแข่งขันได้ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถปรับสูตรอาหารสัตว์ ได้อย่างยืดหยุ่นเมื่อราคาหรือปริมาณข้าวโพดเปลี่ยนแปลง

4.5 แนวโน้มตลาดปี 2569 - 2570

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของ USDA และนโยบายของรัฐบาลจีน คาดว่าตลาดข้าวโพดของจีน ในช่วงปี 2569 - 2570 จะมีแนวโน้ม ดังนี้

- 1) ผลผลิตภายในประเทศยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ ดัดแปลงพันธุกรรมและการเพิ่มผลผลิตต่อไร่
- 2) ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 6.5 - 6.8 ล้านตัน แต่ยังคงอยู่ภายใน กรอบโควตา 7.5 ล้านตัน
- 3) บราซิลจะยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของจีน เนื่องจากมีศักยภาพด้านการผลิตสูง และมีต้นทุนการแข่งขันที่ดี
- 4) การนำเข้าจากรัสเซีย เมียนมา และลาว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการค้า ชายแดน
- 5) การนำเข้าจากสหรัฐอเมริกายังคงอยู่ในระดับต่ำ หากความสัมพันธ์ทางการค้าและนโยบาย ด้านภาษียังไม่มีการเปลี่ยนแปลง
- 6) จีนจะยังคงใช้อัตราภาษีนอกโควตาร้อยละ 65 เพื่อคุ้มครองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด ภายในประเทศ และป้องกันผลกระทบจากการนำเข้าปริมาณมาก

4.6 ผลกระทบต่อประเทศไทย

แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้เป็นผู้ส่งออกข้าวโพดรายสำคัญไปยังจีน แต่การเปลี่ยนแปลง นโยบายของจีนมีนัยสำคัญต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย ดังนี้

- 1) การเพิ่มผลผลิตภายในประเทศของจีนอาจทำให้ความต้องการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ บางชนิดลดลง
- 2) การส่งเสริมการใช้มันสำปะหลังและวัตถุดิบทดแทน อาจเป็นโอกาสของประเทศไทย ในการขยายการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง หากสามารถแข่งขันด้านราคาและคุณภาพได้
- 3) ผู้ประกอบการไทยควรติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านกฎระเบียบการนำเข้า ระบบโควตาภาษี และมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของจีนอย่างใกล้ชิด เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งออกสินค้า เกษตรเข้าสู่ตลาดจีน
- 4) ในระยะยาว จีนมีแนวโน้มเพิ่มการพึ่งพาการผลิตภายในประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ การแข่งขันในตลาดวัตถุดิบอาหารสัตว์มีความเข้มข้น และผู้ส่งออกต่างประเทศจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้อง กับนโยบายด้านความมั่นคงอาหารของจีน

บทสรุป

การวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจีนในช่วงปี 2566 - 2568 พบว่า จีนได้ดำเนินนโยบายเพิ่มผลผลิตภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การนำเข้าข้าวโพด ลดลงจากกว่า 27 ล้านตันในปี 2566 เหลือเพียงประมาณ 2.65 ล้านตันในปี 2568 ขณะที่ระบบโควตาภาษี นำเข้า (TRQ) ยังคงเป็นกลไกหลักในการควบคุมการนำเข้าและคุ้มครองเกษตรกรภายในประเทศ

ในอนาคตจีนมีแนวโน้มรักษาการนำเข้าให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับโควตา พร้อมทั้งกระจาย แหล่งนำเข้าจากบราซิล รัสเซีย และประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ทดแทน เช่น ข้าวฟ่าง ข้าวบาร์เลย์ และมันสำปะหลัง เพื่อลดความเสี่ยงด้านอุปทานและเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

สำหรับประเทศไทย แม้ผลกระทบโดยตรงต่อการส่งออกข้าวโพดจะมีจำกัด แต่การเปลี่ยนแปลงนโยบายของจีนควรได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาจส่งผลต่อโอกาสทางการค้าของสินค้าเกษตร และวัตถุดิบอาหารสัตว์ชนิดอื่นที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออกในอนาคต

จัดทำข้อมูลโดย
สพช.ปักกิ่ง
26 มิถุนายน 2569

www.opsmoac.go.th/beijing

www.facebook.com/moac.beijing